

УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ТА ЯКІСТЮ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

В статті викладено положення щодо вдосконалення процедури ліцензування пасажирських та вантажних перевезень, технічних умов надання послуг, пов'язаних із перевезеннями пасажирів і вантажів.

Ключові слова: ліцензування перевезень, транспортні послуги, технічний регламент

В статье изложены положения по усовершенствованию процедуры лицензирования пассажирских и грузовых перевозок, технических условий предоставления услуг, связанных с перевозками пассажиров и грузов.

Ключевые слова: лицензирование перевозок, транспортные услуги, технический регламент

The article presents the provisions to improve procedure of licensing of passenger and freight transportation, technical specifications for services related to the passenger and freight transportations.

Keywords: licensing of transportations, transport services, technical regulation

У 1999-2000 роках для галузі залізничного транспорту був запроваджений комплекс законодавчих актів, спрямованих на підвищення безпеки та якості послуг, що надаються суб'єктами господарювання, діяльність яких пов'язана з наданням послуг з перевезення пасажирів і вантажів. До них відносяться:

– Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» – основний закон, який визначає основні принципи і методи державного регулювання;

– Закон України «Про природні монополії», який визначає вимоги до суб'єктів господарювання, що займають монополію на ринку транспортних послуг;

– Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів», який визначає вимоги до суб'єктів господарювання, що надають транспортні послуги з перевезення небезпечних вантажів;

– Закон України «Про транзит вантажів», який визначає порядок організації та здійснення транзитних перевезень вантажів через територію України;

– Закон України «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії», який визначає основні показники якості обслуговування пасажирів при організації і перевезенні пасажирів транспортом, їх введення вимагало істотних змін принципів державного регулювання господарської діяльності суб'єктів господарювання, що працюють на ринку транспортних послуг.

Створення комплексу законодавчих актів було спрямовано на забезпечення безпеки та

якості транспортних послуг, обмеження монополізму та розвитку конкуренції, а також створення рівних умов для розвитку господарської діяльності суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з наданням послуг з перевезення пасажирів і вантажів залізничним транспортом та повинна забезпечити:

– потребу громадян, підприємств і організацій у перевезеннях;

– якісне і своєчасне перевезення вантажів і пасажирів;

– права та пільги пасажирів, а під час їх тривалих перевезень відпочинком, якісною питною водою, харчуванням, можливістю задоволення інших біологічних потреб на вокзалах та у поїздах;

– виконання державних замовлень (контрактів) із забезпечення потреб оборони і безпеки України;

– безпеку перевезень та умов перевезень;

– попередження аварій і нещасних випадків та усунення причин виробничого травматизму;

– охорону довкілля від шкідливого впливу транспортних засобів.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» «ліцензія» є єдиним документом дозвільного характеру, який надає право суб'єкту господарської діяльності здійснювати вид господарської діяльності, який регулюється цим Законом, у разі виконання ним ліцензійних умов для цього виду діяльності. При цьому господарською діяльністю згідно ст. 1 цього Закону є «...будь-яка діяльність, в тому числі під-

приємницька, юридичних осіб, а також фізичних осіб – підприємців, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) продукції, торгівлею, наданням послуг, виконанням робіт».

З точки зору Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», вище названий термін розуміється не тільки, як підприємницька діяльність, і включає діяльність спрямовану не лише на отримання доходу (прибутку), але й діяльність, яка пов'язана «з виробництвом (виготовленням) продукції, торгівлею, наданням послуг, виконанням робіт».

Для подальшого розуміння особливостей ліцензування посередницької діяльності необхідно розглянути також визначення виробництва. Згідно з ст.1 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», «Виробництво (виготовлення, ремонт) – діяльність, що пов'язана з випуском продукції, яка включає всі стадії технологічного процесу, а також реалізацію продукції власного виробництва».

Якщо дослівно сприймати це визначення, виходить, що виробництво можна класифікувати лише як діяльність, що охоплює весь технологічний процес, включаючи всі його стадії і реалізацію кінцевої продукції. Таке визначення здається не зовсім коректним, оскільки в цьому випадку підрядники, які виконують окремі операції технологічного процесу, можуть випускати неякісну продукцію, яку контролювати за допомогою ліцензування не представляється можливим. На нашу думку, більш правильно було б говорити про виробництво продукції, включаючи будь-які стадії технологічного процесу, але зовсім не обов'язково все – необхідно контролювати найбільш відповідальні. У цьому випадку ліцензію на виробництво повинен отримувати той з них, хто виконує найбільш відповідальні процеси, включаючи введення її в експлуатацію. Це дозволяє реалізувати функцію, закладену не тільки в цьому законі, але і в Законі України «Про підтвердження відповідності».

Здійснення діяльності суб'єктами господарювання, який відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» підлягає ліцензуванню, без отримання ліцензії є незаконним, а укладені суб'єктами договори на здійснення такої діяльності, повинні визнаватися недійсними на підставі ст.206 та 208 Цивільного кодексу України. За здійснення такої діяльності Кодексом України про адміністративні правопорушення передбачено застосування в цьому разі адміністратив-

них штрафів (ст. 164) від 3 до 8 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією продукції та сировини чи без такої. Кримінальним Кодексом України передбачено застосування збільшеного розміру адміністративного штрафу – від 100 до 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеження волі на строк до двох років.

Суб'єктам господарювання при оформленні документів на отримання ліцензії необхідно керуватися Законом України «Про ліцензування відповідних видів господарської діяльності» і постановою Кабінету Міністрів України від 04.07.2001р. №756 «Про затвердження переліку документів, які надаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності».

Отримання ліцензії на надання послуг, пов'язаних з перевезенням вантажів і пасажирів залізничним транспортом передбачає організацію дозвільної системи ліцензування. Це означає, що суб'єкт господарської діяльності для отримання ліцензії, окрім загальноприйнятих документів – заяви і свідоцтва про реєстрацію підприємства, надає технічні умови (технічний регламент), який визначають порядок і умови надання послуг та затверджуються керівником підприємства.

Регламентация господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг при організації процесу перевезень пасажирів, вантажів здійснюється нормативно-правовим актом «Ліцензійні умови здійснення господарської діяльності при наданні послуг, пов'язаних з перевезенням пасажирів, вантажів залізничним транспортом», затвердженим сумісним наказом Міністерства і Держпідприємством, правомірність якого підтверджується шляхом реєстрацією його в Міністерстві юстиції України.

Цей документ вимагає від суб'єкта господарювання виконання кваліфікаційних, організаційних, технологічних і інших умов здійснення діяльності. Особливо в цьому документі виділені умови здійснення діяльності суб'єктами господарювання, які надають послуги, пов'язані з перевезенням небезпечних вантажів.

У кваліфікаційних вимогах наведені вимоги до:

- освітньо-кваліфікаційного рівня керівників, фахівців та робітників суб'єктів господарювання;
- періодичності підвищення кваліфікації персоналу суб'єктів господарювання і, окремо, до працівників, які надають послуги, пов'язані з перевезенням небезпечних вантажів;

– знання норм охорони праці, пожежної безпеки та експлуатації залізничного транспорту.

У організаційних вимогах наведені вимоги до організаційної структури підприємства, які встановлюють необхідність мати в структурі підприємства персонал, відповідальний за якість та безпеку надання послуг, а також персонал, що відповідає за безпеку перевезення небезпечних вантажів. Також визначаються вимоги до організації перевізного процесу і фінансової стабільності підприємства.

Суб'єкт господарювання може підтвердити хорошу репутацію тільки наявністю сертифікату відповідності виданого органом із сертифікації, який акредитований у державній системі УкрСЕПРО.

У технологічних вимогах наведені вимоги до організації технології надання послуг суб'єктами господарювання, які встановлюють необхідність мати нормативні документи, відповідно до яких суб'єкт господарювання надає послуги, – технічні умови (технічний регламент) на процес надання послуги. Структура технічних умов на процес надання послуги буде представлена нижче. Також суб'єкт господарювання, що надає послуги, повинний мати:

– інструкцію про порядок виявлення відповідальних за порушення вимог, наведених у технічних умовах;

– інструкції з експлуатації транспортних засобів і інших супутніх механізмів і устаткування, за допомогою яких надаються послуги;

– оформляти платіжні і супровідні транспортні документи за допомогою комп'ютерно-касової системи;

– забезпечити ефективний контроль за технологією обробки потягів (вагонів) на станціях, де здійснюється їх обробка.

У додаткових вимогах вказується, що у суб'єкта господарювання, який надає послуги, повинні бути:

– тільки сертифіковані транспортні засоби;

– ремонтні потужності для здійснення технічного обслуговування транспортних засобів;

– комп'ютерна система, яка пов'язана з відповідною системою обчислювальних центрів залізниць;

– угоди із страховою компанією на усунення збитків, пов'язаних з нещасними випадками під час надання послуг з перевезення пасажирів, вантажів залізничним транспортом.

Крім цього суб'єкт господарювання не по-

винен використовувати не сертифіковану комп'ютерну техніку і програмне забезпечення.

Перелік послуг, що надаються організаціями при здійсненні перевізного процесу вантажів і пасажирів, і які підлягають ліцензуванню, наведений у постанові Кабінету Міністрів України від 16.02.1998 № 173 «Про перелік робіт (послуг), що належать до основної діяльності залізничного транспорту, та Порядок розподілу доходних надходжень від основної діяльності залізничного транспорту» та у Державному класифікаторі продукції і послуг ДК-016. Послуги пов'язані з перевезенням вантажів і пасажирів вказані в 60 і 63 розділах класифікатора. Побудова розділів в значній мірі співпадає з побудовою і викладом інформації приведеної в державному класифікаторові ДК-009. Проте ряд підрозділів ДК-016 зазнали спотворення і перелік послуг наведений в них представлений в іншому аспекті. Це стосується, наприклад, категорій 55.23.14 та 63.21.2.

Технологічні особливості перевезення вантажів і пасажирів і розвиток ринкових форм власності сприяють розвитку спектру послуг, що надаються суб'єктами господарювання. Проте їх можна об'єднати в однорідні групи, взаємозв'язок між якими представлений на блок-схемі рис. 1 і рис. 2.

Множина самої номенклатури послуг та різноманітність варіантів їх комбінацій, що надаються суб'єктами господарювання, а також необхідність надання будь-якому суб'єкту господарювання різноманітні послуги, ініціювали створення нормативного документу, який дозволив би задовольнити як виробника, так і споживача в частині надання вимог до послуг і методів контролю її якості. Таким документом можуть бути технічні умови. У цьому документі суб'єкт господарювання, керуючись ліцензійними умовами і стандартами, що регламентують процес надання послуги самостійно визначитися з набором комплексу послуг, що надаються клієнтові і набором вимог, який він повинен забезпечити.

У зв'язку з відсутністю методичних вказівок по складанню технічних умов на процес надання послуги, були розроблені і введені в дію галузеві стандарти ГСТУ 32.0.10.026 і ГСТУ 32.0.10.027, що регламентують написання технічних умов на процес надання послуг пов'язаних з перевезеннями пасажирів і вантажів відповідно.

Організація процесу перевезень вантажів	
Приймання вантажів, короткотермінове складування	
Подача транспортних засобів та їх підготовка до перевезення вантажів, навантаження	
Оформлення вантажних документів	
Маневрові послуги та прибирання транспортних засобів	
Інфраструктура	
Послуги: Формування поїздів Розформування поїздів Переміщення поїздів Перестановка поїздів Користування залізничними коліями Ремонт, обслуговування, підготовка транспортних засобів	Об'єкти що підлягають ліцензуванню: Вантажні станції, вузлові станції, служба М, Д і його підрозділи. Депо вагонне Депо локомотивне Станції підготовки вагонів, Промивально-пропарювальні станції. Станції перестановки з вузької колії на широку
Подача транспортних засобів на fronti вивантаження	
Оформлення вантажних документів	
Вивантаження, приймання вантажів, короткотермінове складування	
Прибирання транспортних засобів та маневрові послуги	
Організація процесу доставки вантажу вантажовласнику	

Рис. 1. Структурна схема процесу надання послуг з перевезення вантажів залізничним транспортом

Найбільшу зацікавленість при написанні технічних умов у суб'єктів господарювання викликало побудова змісту основної частини технічних умов.

Основна частина повинна мати такі розділи: технічні вимоги; вимоги безпеки і охорони природного довкілля під час надання послуг з перевезення вантажів (пасажирів); правила приймання процесу надання послуг з перевезення вантажів (пасажирів); методи контролю процесу надання послуг з перевезення вантажів (пасажирів); вказівки відносно здійснення процесу надання послуг з перевезення вантажів (пасажирів); гарантії підприємства.

Розділ Технічні вимоги має три підрозділи: структура послуги; організаційна структура підприємства; зміст процесу надання послуги.

На початку розділу повинні бути наведені відомості про нормативні документи (нормативно-правові акти, відомчі нормативно-технічні документи), вимогам яких повинен відповідати процес надання послуги.

У підрозділі «Структура послуги» повинна бути наведена структура послуги — «дерево послуги», в якому вказується послуга (комплекс однорідних послуг), що надається при перевезенні вантажів (пасажирів), і послуги суміжні з цією послугою (комплексом однорідних послуг).

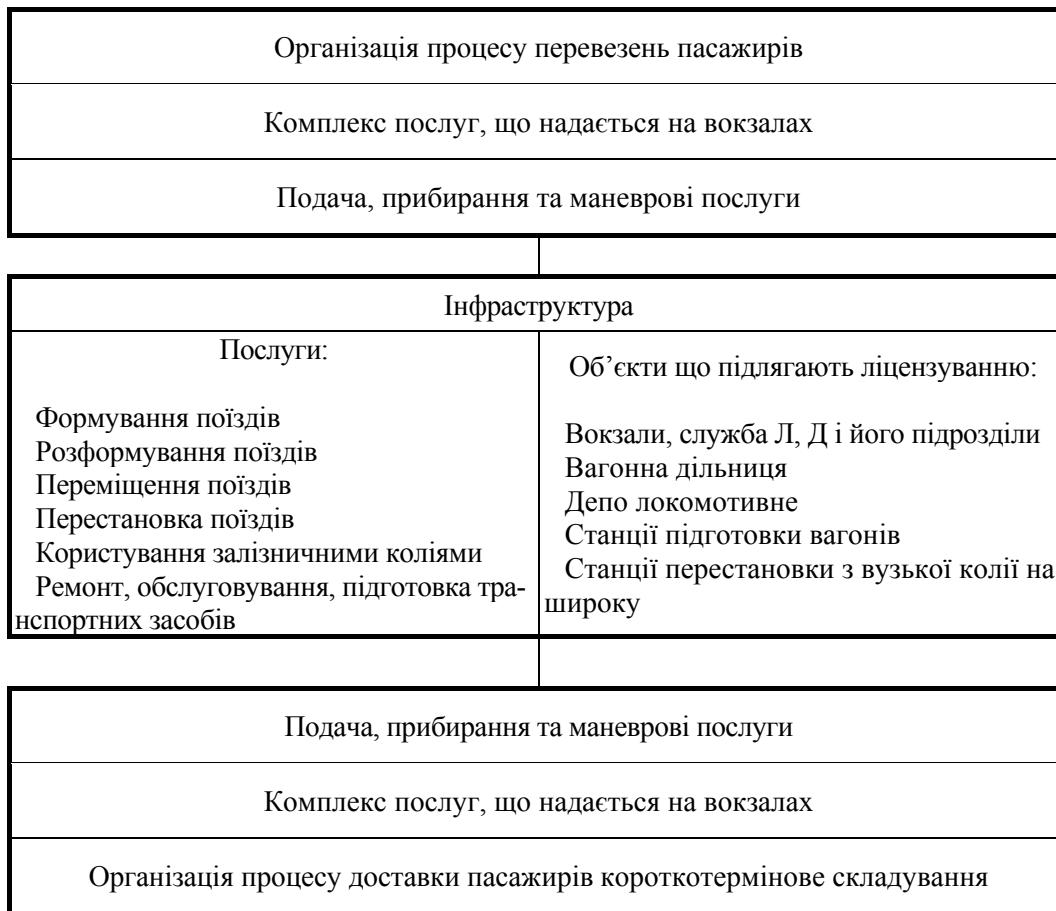

Рис. 2. Структурна схема процесу надання послуг з перевезення пасажирів залізничним транспортом

У підрозділі «Організаційна структура підприємства» повинна бути наведена структура підприємства, в якому необхідно виділити підрозділи, які відповідають за надання послуги (комплексу послуг) з перевезення вантажів (пасажирів).

У підрозділі «Зміст процесу надання послуг» повинні міститися методики надання послуги, які виконуються в процесі надання послуг.

Кожен(а) процес (робота) повинен (винна) містити окремі етапи. Кількість етапів, на які необхідно розділити процес (роботу), визначає розробник. Обов'язковими етапами є: надання інформації про послугу, що пропонується споживачеві; ухвалення замовлення; підготовка до виконання і надання послуги; ухвалення платежів (при необхідності виписування рахунків).

Кожен(а) процес (робота) повинен (винна) включати: чіткий опис характеристик надання послуг, від яких залежить рівень її виконання; встановлення норми для кожної характеристики надання послуги, від яких безпосередньо залежить рівень її виконання; вимоги до ресурсів, з детальною вказівкою типів і кількості оснащення і допоміжних засобів, необхідних

для виконання послуги відповідно до технічних вимог на неї; інформацію про необхідну чисельність і кваліфікацію персоналу за фахом, відповідно до ДК 003, період підвищення кваліфікації з отриманням відповідного свідоцтва; інформацію про відповідальність субпідрядників за продукцію і послуги, які ними надаються (наявність вхідного контролю).

Вимоги до послуги повинні бути чітко задокументовані у вигляді окремих процесів з встановленням характеристик, які підлягають спостереженню і допускають оцінювання їх споживачем.

Процеси, які пов'язані з наданням послуг з перевезення пасажирів, вантажів залізничним транспортом, також повинні бути чітко задокументовані за допомогою характеристик, які безпосередньо визначають рівень надання окремої послуги,.

Характеристика послуги або її надання може бути кількісною (піддається вимірюванню) або якісною (піддається порівнянню) залежно від того, як і хто дає їй оцінку — організація, яка надає послуги чи споживач.

Обидві характеристики повинні допускати їх оцінювання на відповідність прийнятим но-

рмам чи організацією, що надає послуги чи споживач.

До характеристик, які можуть наголошуватися в нормативних документах, відносяться:

- потужність що споживається, чисельність персоналу та кількість матеріалів, які необхідно мати для надання відповідної послуги;
- тривалість очікування початку надання послуги, тривалість надання послуги і тривалість технологічного циклу послуги;
- гігієнічний стан, стан довкілля, безпека, безвідмовність та гарантійний термін праці приладів, устаткування, транспортних засобів, продукції, що постачається тощо;
- чуйність і ввічливість персоналу, комфортність і естетичність оточуючого середовища, компетентність, надійність, точність, повнота, відповідність сучасному рівню, достовірність і ефективність контактів.

Окремі процеси або їх етапи можуть бути визначені шляхом посилання на відомчі нормативно-технічні документи, що діють, або викладені у технічних умовах, відповідно до цих документів. Наприклад, зміст етапу «Оформлення проїзду пасажирів», може бути викладено в редакції, яка наведена в пункті 2.2 «Правил перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу і пошти залізничним транспортом України» або зміст цього пункту повністю наведено у технічних умовах з посиланням на джерело інформації. На цьому етапі можливо вносити зміни, які уточнюють окремі характеристики послуги щодо оформлення проїзду пасажирів. Наприклад, термін оформлення квитків, термін доставки квитків і інше.

У розділі «Вимоги безпеки і охорони навколишнього природного середовища» під час надання послуг з перевезення вантажів (пасажирів) повинні бути наведені вимоги, які забезпечують безпеку життя і здоров'я персоналу, пасажирів і майна в процесі надання послуг, а також вимоги по довкілля і запобігання аваріям та техногенним катастрофам.

До складу цих вимог включають вимоги до:

- безпеки елементів конструкцій, приладів і устаткування транспортних засобів;
- модулів (блоків) управління (наприклад, в пасажирському вагоні), регулювання і енергозабезпечення, включаючи вимоги по аварійного припинення виконання елементів послуги (наприклад, аварійна зупинка вагону під час перевезення пасажирів);
- способів захисту і їх розміщення, які входять до складу транспортного засобу, що переміщує вантажі (пасажирів);

– способів з'єднання конструкцій в транспортних засобах або посилання на відповідний нормативний документ (наприклад, вимоги до рішення щодо побудови перехідного містину з одного до іншого пасажирського вагону);

– електробезпеки в транспортних засобах, службових приміщеннях і приміщеннях вокзалу, транспортного терміналу;

– допустимих рівнів безпечних і шкідливих чинників, які утворюються при наданні послуг з перевезення пасажирів, включаючи хімічні і біологічні;

– запобігання, вилучення, знищення, локалізації небезпечних і шкідливих виробничих чинників, які створюються при наданні послуг з перевезення вантажів (пасажирів) (шум, вібрація, світлова дія, виділення шкідливих і отруйних речовин і т.п.);

– пожежо- та вибухобезпеки;

– радіоперешкод (за наявності у складі транспортних засобів або приміщеннях височастотних пристроїв, мікрохвильових печей і тиристорних перетворювачів);

– захисту від низьких і високих температур елементів конструкцій, приладів і устаткування в транспортних засобах;

– організації робочих місць обслуговуючого персоналу;

– написів і знаків безпеки для обслуговуючого персоналу і пасажирів.

Зміст розділу необхідно розділити на підрозділи відповідно кількості однорідних послуг, в яких необхідно навести окремі вимоги до безпеки охорони довкілля під час надання послуг з перевезення пасажирів чи вантажів, особливо небезпечних.

Розділ «Вимоги безпеки і охорони навколишнього природного середовища» під час надання послуг з перевезення пасажирів (вантажів) є обов'язковим для будь-якої послуги. Виключенням можуть бути прості послуги, які не містять в собі процеси і виробни, необхідні для виконання вказаної діяльності, від яких не залежить безпека життя і здоров'я персоналу, пасажирів і майна в процесі надання послуг з перевезення пасажирів.

У розділі «Правила приймання» процесу надання послуг з перевезення пасажирів наводиться порядок прийому контролюючими органами процесу надання послуг(и) з перевезення пасажирів.

У розділі, залежно від процесу надання послуг, вказують правила приймання (попередні, приймальні, приймально-здавальні, кваліфікаційні, періодичні, типові і сертифікаційні) в ці-

лому послуги або її складових елементів, включаючи вхідний контроль постачальників послуг або виробів (транспортних засобів, продукції, якою комплектують пасажирські вагони перед виходом у рейс та інше), необхідних для виконання послуги.

У розділі, при необхідності, вказують порядок відбору продукції, що використовується для надання послуги, її кількість, порядок використання (збереження) відібраної продукції. Для кожної категорії приймання наголошується окремий порядок і послідовність прийому з вказівкою характеристик, визначення яких обов'язково виконується.

У розділі вказують порядок оформлення результатів приймання послуг(и) відповідно до вимог, які наведені в розділі «Технічні вимоги». При необхідності, наводять зразки свідочств, про приймання процесу надання послуги в цілому і її елементів (в першу чергу показників безпеки).

Правила приймання повинні давати можливість проведення їх у декілька етапів і в різних місцях.

У розділі повинні бути названі суб'єкти господарювання, які відповідають за організацію проведення випробувань і забезпечують необхідними для випробувань засобами вимірювальної техніки і обслуговуючим персоналом, елементами конструкцій, приладів і устаткування транспортних засобів інших виробів, необхідних для надання послуг. Також, при необхідності, визначають санкції за невиконання цих вимог.

Перелік видів випробувань, таких як приймальні, приймально-здавальні, кваліфікаційні, періодичні і типові є обов'язковими, і в технічних умовах наводять порядки їх проведення. Попередні випробування підприємство проводить для себе, для визнання готовності підприємства виконувати взяті на себе зобов'язання під час надання послуг(и) з перевезення пасажирів або вантажів.

Приймальні випробування підприємство проводить перед початком своєї діяльності, для підтвердження готовності надавати послуги відповідно до вимог, приведених в ТУ. Приймальні випробування виконує підприємство із залученням фахівців Укрзалізниці або її підприємств. Головуючим на цих випробуваннях є керівництво відповідного Головного управління Укрзалізниці (послуга розповсюджується за межі діяльності однієї залізниці) або заступник начальника залізниці (послуга розповсюджується у межах діяльності однієї залізниці).

Приймально-здавальні, кваліфікаційні, періодичні і типові випробування проводять всі суб'єкти господарювання незалежно від їх підлеглості.

При визначенні порядку проведення приймально-здавальних випробувань при наданні послуг, підприємства можуть посилалися на діючі нормативні документи, в яких визначені всі або окремі порядки приймання готовності надання вказаних послуг обслуговуючим персоналом. (Наприклад, готовність пасажирського залізничного складу до рейсу).

Процедура проведення сертифікаційних випробувань визначається органом по сертифікації з відповідною областю акредитації.

У розділі «Методи контролю процесу надання послуг з перевезення вантажів (пасажирів)» визначають методи і способи контролю всіх параметрів, характеристик, встановлених в розділі «Технічні вимоги» і «Вимоги безпеки і охорони навколишнього природного середовища під час надання послуг з перевезення вантажів (пасажирів)» у послідовності викладу пунктів цих розділів.

При визначенні методів і способів контролю в розділі повинно бути вказано:

назва оснащення, стендів і т.п., що застосовуються для контролю (випробування, аналіз, вимірювання), з позначенням їх повної назви, класу точності, погрішності, меж вимірювання і документа на постачання (стандарт або ТУ);

матеріали та відповідна продукція, які застосовуються при контролі.

При цьому засоби вимірювань вибираються з числа дозволених для застосування, виготовлених централізованими спеціалізованими підприємствами або по спеціальних замовленнях, і атестовані в установленому порядку.

При застосуванні засобів вимірювань, оснащення і інструменту, які спеціально призначаються для приймання конкретної послуги, в додатку до ТУ вказують нормативні документи, які регламентують їх виготовлення.

Якщо методи контролю декількох параметрів співпадають, то методику і інші дані, щодо контролю, наводять один раз після перерахування позначень пунктів або дають посилання на застосовану методику по кожному параметру.

Допускається розробляти окремі методики (типові, робочі), щодо реалізації уточнення методів контролю (випробувань, вимірювань), що вказані в ТУ.

При викладі методів контролю повинні бути вказані послідовність проведення операцій, їх

опис, а також порядок оформлення отриманих результатів. Якщо приймання аналогічних операцій послуг виконують в умовах експлуатації, то методи їх виконання повинні співпадати з обумовленими в експлуатаційній документації, на яку дозволяється робити посилання.

При викладенні вимог до обробки результатів, наводять розрахункові формули, а при необхідності указують точність обчислень і міру округлення отриманих даних, а також допущення розбіжності при паралельних розрахунках.

Для окремих техніко-економічних показників, які визначаються теоретично, за допомогою розрахункових формул, допускається посилання на документи, в яких наведені розрахунки визначення цих показників (наприклад, тарифи на перевезення вантажів, пасажирів, багажу, пошти і вантажобагажу).

Методи і засоби вимірювань, оснащення і матеріали, які використовуються під час контролю, не вказуються в технічних умовах, якщо вони встановлені в державних або галузевих стандартах, відомчих них документах, інструкціях по перевірці вказаних послуг.

У розділі «Вказівки щодо експлуатації» наводять вказівки щодо способів навантаження, методів кріплення, установці, монтажі, налагодці, застосуванні, обслуговуванні і ремонті оснащення, яке використовується під час надання послуг. Наприклад, термін виконання ремонту електроустаткування, сантехнічного оснащення, способів зв'язку і іншого оснащення в пасажирському вагоні, на вокзалі, в касовому залі і інших місцях, де надаються послуги, пов'язані з перевезенням пасажирів.

У розділі повинні бути наведені умови, при яких надаються послуги (наприклад, вимоги до залучення спеціалізованих організацій щодо захисту працівників, щодо взаємодій з правоохоронними органами, з органами виконавчої влади і інше).

У розділі повинні бути наведені типові договори між клієнтами і організаціями, які надають послуги з експлуатації необхідного оснащення.

У разі викидів в природне середовище забруднюючих речовин, в розділі повинні бути наведені вказівки щодо видалення, утилізації, нейтралізації і інше.

Якщо на комплекс вказаних послуг або окрему послугу є інструкція щодо експлуатації оснащення, яке використовується під час надання послуг, то в технічних умовах наводять посилання на цей документ.

У розділі «Гарантії підприємства» встановлюють гарантійні терміни, їх види і правила розрахунку відповідно вимогам договору, укладеного між замовником і виконавцем послуг з перевезення вантажів (пасажирів).

Порядок узгодження і затвердження технічних умов визначається ДСТУ 1.3 і ГСТУ 32.0.10.019.

Обов'язковість наявності сертифіката відповідності визначається наявністю численних чинників здатних завдати непоправної шкоди довкіллю та людині суб'єктом господарювання при здійсненні діяльності, якщо не забезпечити відповідний контроль за її виконанням.

Сертифікацію послуг проводять органи з сертифікації системи УкрСЕПРО. Особливість надання послуг дозволяє визначити, що при сертифікації необхідно застосовувати схему сертифікації, якою передбачено сертифікація процесу надання послуги з атестацією підприємства або сертифікація системи якості.

Проводячи сертифікацію суб'єктів господарювання, орган з сертифікації підтверджує, що при позитивних результатах сертифікаційних випробуваннях підприємство може стабільно і якісно надавати послуги, що задекларовані в технічних умовах.

Наявність технічних умов і сертифікату відповідності дозволяє суб'єкту господарювання звернутися до Ліцензійної Ради Міністерства інфраструктури України з проханням видати ліцензію на здійснення заявленої діяльності.

Введення комплексу законодавчих актів вимагає створення ефективного способу контролю за послугами, що надаються. З цієї мети був розроблений порядок «Контролю за виконанням ліцензійних умов при здійсненні діяльності пов'язаною з перевізним процесом на залізничному транспорті». Контроль за виконанням діяльності будується на основі технічного нагляду, виконуваного органом із сертифікації. Кількість перевірок підприємства не повинна перевищувати більш за одної на рік. Додаткові перевірки можливі тільки за наявності скарг клієнтів на якість послуг, що надаються. Необхідність додаткових перевірок визначає Міністерство за погодженням Держкомпідприємництва.

Вищенаведений підхід до організації державного регулювання процесом надання послуг в частині управління роботою залізничного транспорту ввійде в систему нормативно-правових актів, що впроваджують норми Законів України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», «Про підтвердження відповіднос-

ті», «Про захист прав споживачів», постанови Кабінету Міністрів від 04.07.2001 року № 756 «Про затвердження переліку документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності». Також це дозволить запровадити принципи державного регулювання до процесу надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів залізничним транспортом, що зазначені:

Директивою Ради 91/440/ЄЕС від 29 липня 1991 р. про розвиток залізничних доріг Співтовариства зі змінами внесеними Директивами Європейського Парламенту та Ради 2001/12/ЄС, 2004/51/ЄС;

Директивою Ради 95/18/ЄС від 19 червня 1995 р. про ліцензування підприємств залізничного транспорту зі змінами внесеними Директивами Європейського Парламенту та Ради 2001/13/ЄС, 2004/49/ЄС;

Директивою Європейського Парламенту та Ради 2004/49/ЄС від 29 квітня 2004 р. про без-

пеку залізниць у Співтоваристві та сертифікацію безпеки;

Директивою Європейського Парламенту та Ради 2001/14/ЄС від 26 лютого 2001 р. про розподілення пропускнуої можливості залізничної інфраструктури, стягнення зборів за користування залізничною інфраструктурою та сертифікації на відповідність вимогам безпеки.

БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ СПИСОК

1. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. № 1775-111 [Текст].
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2001 р. № 756 «Про затвердження переліку документів, які надаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності» [Текст].

Надійшла до редколегії 22.10.2010.

Прийнята до друку 28.10.2010.